

(Wotschna)

Orientacija obrnjena. Cerkev ležb na rahli vzpetini nad vasjo.

Literatura in viri: Ign. Orožen: Bistum und Diözese Lavant II. Dekanat Oberburg, Marburg 1877 ; Avg. Steganšek: Dekanija Gornjegrajska, Maribor 1905; Slika v Gornjem gradu iz ca 1650.

Cerkev sestavljajo: pravokotna ladja, nekoliko ožji x , plosko $3/8$ zaključeni prezbiterij, pravokoten zvonik ov jugozapadnem oglu ladje ter 2 zakristiji na vsaki strani prezbiterija. Gradnja je kamenita, ometana, z delno uporabo opeke; strehe sedlasta pultasta, opečne, zvonikova zvonastolasterna pločevnasta.

Zunanščina: Je nerazčlenjena, razen fasade, katero flankirata dva pilastra, ki nosita krepko gredo, nad katero se dviga trikotno čelo. Zvonik je tudi nerazčlenjen, ima v zapadni steni pravokoten, kamenit portal ter v zvonici 4 polkrožno zaključene line. Cerkev osvetljujejo veliko okno v fasadi, 3 v ladjini južni in 2 v njeni severni steni ter po eno v obeh poševnicah prezbiterija. Vsa okna so polkrožno zaključena. Od prvotne, pravilno orientirane cerkve se je ohranilo 5 sklepnikov, ki so vžidani 2 na fasadi in 3 na prezbiteriju. Onadva na fasadi predstavljata MB z detetom in sv. Petra s štolo in ključem. Oba sklepnika sta tako prebeljena, da je težko razločiti detajle. Marija in Jezus imata na glavi kloni, Marija poleg tega velum. Dete izgleda, da je oblečeno, vse gube so shematično paralelne. Peter ima modno firzuro, ravno na prečo počesane, v višini ušes odrezane lase, ki ustvarjajo okoli glave pravi koš in kažejo na konec 15. stol. Sklepniki na prezbiteriju so še močnejše prebeljeni ter predstavljajo 3 glave z enakimi

frizurami kot jo ima Peter. Eden je precej uničen, drugi drži sklenjene roke, tretji pa napisni trak. Eden ima ob glavi valovnico.

Notranjščina: Tlak je črno-bel, cementen. Prezbitarij je dvignjen za stopnico. Pevska empora ~~preživax~~ je zidana, počiva na 2 toskanskih stebrih in 3 križnih obokih. Ladjo in prezbitarij poživljajo pilastri, ki nosijo oproge in v ladji 3, v prezbitariju pa 1 kupolo. Notranjščina je bila l. 1926. poslikana od Franja Horvata iz Maribora. Slikarija je dekorativnega značaja. V severno steno ladje so vzdani 3 kameniti, pravokotni epitafi, ki so se prvotno nahajali v pokopališčni kapeli sv. Pavla v Gornjem gradu, katero so za časa Jožefa II. odstranili. Ti epitafi imajo sledeče napise: Prvi: Sinite pravulos et nolite eos prohibere ad me venire, talim est enim regnum coelorum. Mat. 19. Andreas wutaliz hujus domini oeconomus et Ursula (sestra škofa Hrena!) uxor ejus Marga. fil. quadrimulae moe. pos. O. A. 99. Drugi: D. D. D. EQ. M. M. V. S. Magdalenulae nobilis viri filiae Andriani et Anibaldi ac Magdalenae ejus conjugis filiolae quadrimulae suavis. postaequam ex variolis animam creatori suo reddidisset hic sitae parentes moesti P. P. festo S. Catharinae virg. Mart. A. 1621. Tretji je že skoraj nečitljiv: Juvenes et virgines ... PSLM. 148. Domini oeconomus... Izgleda torej, da tudi pripada družini Vutalič.

Oprava: glavni oltar ima kamenito menzo in tabernakelj z baldahinom, ki sta delo Ivana Vurnika iz Radovljice iz l. 1915. Nastavek sestavljajo 4 stebri z ogredjem in atiko. Srednja stebra stojita na podstavkih, stranska pa na obhodnem loku. Stebri so obdani v tretinji višine z vzbočenimi kanelurami, v ostalem delu pa opleteni z bujno ornamentiko. Ogredje je ravno, golšasto. Njegov friz krasijo palmete, od venčnega okrajka pa visijo značilne

kaplje. Podobno ogredje s pilastri ima atika. Na koncih obojnega ogredja stoje kosi polkrožnih čel. Na kosih glavnega čela sedita angela, glavice pa najdemo na 10 nastavkovih mestih za okras. Na vrhu je križ med angeloma, v ovalni duplini sredi atike Trojica, ob straneh pred pilas roma pa kipa diakonov Lovrenca in Štefana. V manjših stranskih dolbinah med stebrom sta Andrej in Pavel, v srednji večji pa sedeči Peter v albi, štoli in pluvialu, s tiaro na glavi, v desnici ima dvojni križ, v levici pa odprto knjigo ter zlat in srebrn ključ. Obraz mu obdaja brada, ustna ima lahno odprte. Pod duplino je za tabernakljem sledeči napis: HOC ALTARE ERAT PROPRIIS ECCLESIAE HUIUS SUMPTIBUS/ AD BENEDICTATE DEI MATRIS DIVAE VIRGINIS MARIAE ET SUI SPONSI / S. JOSEPHI SUI PATRIS S. JOACHIMI HONOREM ET GLORIAM EST/ ERECTUM AB ANDREA STEIDLER PAROCHO TUNC OBERBURGENSE / ANNO REPERATAE SALUTIS 1646. Pod srednjima stebroma sta dva grba, eden tedanjega škofa Otona Buchheima (1641 - 1664), drugi gronjegrajske graščine. Kot pove napis je bil oltar posvečen DM, v stranskih duplinah pa sta bila Jožef in Joahim. Oltar je bil prvotno v Novi Štifti, ki je bila do l. 1786. gronjegrajska filiala. Postna ~~slik~~ slika predstavlja Golgato ter je delo Antona Bradaške iz Kranja iz l. 1844.

Stranska olarja sta iz l. 1864. Posvečena sta Mariji in Gregorju Čudodelniku. Tabernaklja sta delo Andreja Cesarja iz Mozirja. Glavni sliki sta istočasni, kipi vseh 4 evangelistov pa barčni, a močno predelani. V menzi Gregorjevega oltarja je gipsast Božji grob.

Prižnica je rokodelsko delo sredine 19. stol. Stala oprava nezanimiva. Pripominjam, da sta kipa Andreja in Pavla na glavnem oltarju iz l. pol. 18. stol., sv. Petra pa starejši iz 17. stol.

Oprema: V oratoriju nad južno zakristijo visi slika o. pl. Immaculate, ki j

delo Tomaža Fantonija iz l. 1889.

Veliki banderski križ s p dobo sv. Petra na obeh straneh, je lepo rokokojsko delo iz 2. pol. 18. stol.

Zvonik: V njem visita dva bronasta zvonova. Prvi ima napis: 1880 ulil me je Samassa 1947 pretil mebiš. Drugi ima zgoraj dolg posvetilni napis, spodaj pa: R. Princeps Thomas Nonus Epus. Lab. Me Consecravit Elias Sombrak Me Fudit anno Dni 1614.

Podstrešje: Zvonik kaže na podstrešju sledove ometa in trikotno sled stare strehe, kar dokazuje, da je star. Današnji cerkveni oboki so opečni ter so nastali istočasno.

Resume: Cerkev se prvič omenja v gornjegrajskem urbariju iz l. 1426. ter je imela l. 1631. 3 oltarje. Bila je običajnega tipa: Sestavljala sta jo obokani prezbiterij in ravno krita ladja. O sklepnikih sodeč je bil obok njenega prezbiterija iz 2. pol. 15. stol., torej, bodisi že naknaden, ali zgrajen istočasno z novim prezbiterijem. Leta 1855. so cerkev popolnoma prezidali ter jo obrnili. Ob tej priliki so podrli stari prezbiterij, ladjo pa zelo dvignili. Kot dokazuje podstrešje, sta nastali istočasno tudi obe zakristiji, ki sta bili obnavljani l. 1864 in 1912. Potres l. 1895. je cerkev zelo poškodoval. Se istega leta so jo popravili ter ji vdělali današnji ~~z~~ tlak. Od stare cerkve je ohranjen predvsem zvonik, ki pa ni točneje datable, a je zanimiv po svoji sedanji legi.

Okolica: Pred cerkvijo stoji stara mogočna lipa, ki pa ima odlomljen vrh.

Konservatorske opombe: Cerkev je v redu vzdrževana.

Kapele: V vasi Bočna je velika kapela, pravzaprav znamenje, pokrito s čebulasto ploščovinasto streho. Je formata 2 x 2 m. V stranicah si v 3 nadstropjih polkrožno zaključena polja s slikami 12 apostolov. Znamenje opasuje nek zelo močan, ~~na~~ pristrešen talni zidec, zaključuje pa ga žlebast venčni zidec. Visoko je ca 6 m ter grajeno izkamenja. Pod sedanjim ometom se vidijo deli starejšega ometa. Znamenje je obnovil l. 1879. neznani ljudski umetnik iz lučke fare.

Opombe: Na sliki iz l. 1650 ima cerkev visok strešni stolp z izrazito zgodnjebaročno čebula to streho, torej sedanjega zvonika še ni bilo.

Ostali spomeniki: Pri naselku Krope je močan vrelec potoka Krope, ki se kmalu izliva v Dreto.

Hiša "pri Pavlu" v Gornji Bočni je iz leta 1870. Zanimiva je zato, ker je ~~jedrt~~ italijansko delo s široko vežo in 3 arkadnimi loki, ki počivajo na stebrih. Italijaninso v tem času precej gradili v okolici Gornjega grada ter v Zadreški dolini, tako da najdemo hiše podobnega tipa tudi v Gornjem gradu samem, nato v Čepljah "pri Čepkaku", "pri Kovaču", v Kropi ter velik marof "pri Žmavcu" v Bočni.

Ob cesti, ki vodi iz Bočne v tok, so bili pri transformatorju najdeni ostanki temeljev benediktinske pristave, po tradiciji skladišča za žito.

J. Curk: Celjska topografija, (Mozirje), rkp. str. 1-3, zapiski 1958.